

mesio de la esperplena Revolucio al aliaj landoj, ĉar laŭ tio, kion li atestis, la postulatoj de socia elaĉeto estis plenumitaj.

La rilatoj inter Sárraga kaj Obregón y Calles estis ideologiaj. Ŝi malkaŝis ke ekzistis spirito de ŝanĝo en Meksiko sed ŝi ne povis vidi la subpremon aŭ la socian kompleksecon kiu ĉirkaŭis la Eklezion. Ĝi temigis la aplikon de la Konstitucio. Sárraga ne malkaŝe kritikis la registaron, Bustamante rakontas al ni, sed li ja aliancis kun la opozicio, kun anarki-sindikatoj kiel Enrique Flores Magón. Du jarojn poste Sárraga revenus al Hispanio.

La liberpensulo lasis al ni noton pri siaj junularaj sentoj en sia poemaro Minucias kaj ŝiaj vojaĝoj en El Clericalismo en América Latina. Liaj prezentoj ankoraŭ troviĝas en la protokoloj de la kongresoj, kiujn li ĉeestis kaj partoprenis en la tuta Eŭropo kaj Latin-Ameriko. Estas ankaŭ ŝiaj artikoloj en ĵurnaloj sed necesus sekvi ŝin de lando al lando. Nuntempe ni kontentas pri ĉi tiu malgranda kronologia resumo de liaj vojaĝoj.

En 1912 ni devas mencii la teozofian aspekton de Belén de Sárraga, fakte, la polico de Franco havis ŝin en arkivo kiel teozofo. Estis tiu spiritisma aspekto de framasonismo kiu unuigis ŝin kun la Prezidanto de Kostariko, Ricardo Jiménez Oreamuno, kiu akceptis ŝin kun malfermitaj brakoj. En ĉi tiu jaro ŝi ankaŭ faris sian unuan vojaĝon al Kubo kie ŝi renkontis sian amikon Emilia Rodríguez, feminisma aktivulino kiu translokiĝis al Kubo en 1906 kun sia edzo, kiu ankaŭ estis propagandisto sed kun anarkiismaj ideoj, Vicente Lípiz.

En 1913 li vizitis Peruon por subteni la rezistajn societojn kiuj ankaŭ sukcesis plibonigi sian laborsituacion kun 8-horaj tagoj, inter aliaj kondiĉoj. Li alvenis en Ĉilio de Callao, al Valparaíso kie membroj de la framasonismo atendis lin. De tie li iris al Santiago, kaj en ĉi tiu unua vojaĝo li faris naŭ prelegojn. Mi ankaŭ promocias centrojn por laboristoj kaj por laboristoj. La ĉilia historiisto Julia Antivilo klarigas la gravecon de tiuj centroj:

En Ĉilio, la virinaj centroj de liberpensuloj kaj antiklerikala Belén de Sárraga estas la firmiĝo de procezo de genezo de la virina movado kaj la feminisma movado, integrante la socian movadon de la unuaj jardekoj de la 20-a jarcento. Ekde 1913, la centroj disvastiĝis tra la laitlera pampo, la lulilo de la laborista movado, kie ili havis aktivan ĉeeston ene de la obreras²⁷ movado de laboristoj kaj

Luis Emilio Recabarren (1876-1924) invitis lin al la areo Salitre, kiu estis areo de granda socia agado. Krom publikigado de artikoloj de Sárraga, li skribis pri ŝi en "La Vekiĝo de la Laboristoj". Lia vizito koincidis kun la ekonomia depresio kiun la areo travivis ekde 1911 pro la malkresko de salpetra ekspluato en la nordo de la lando.

Ŝia influo estis decida en levado de seksa konscio inter salajrigitaj virinoj. Tiun saman jaron, la Virinaj Centroj "Belén de Sárraga" estis formitaj en Iquique, en Antofagat kaj Negreiros, direktitaj fare de Teresa Flores kaj María Castro. Luisa Zavala, Juana de Guzmán, Adela de Lafferte, Ilis Gaete.

²⁷Antivilo Peña, Kroniko de Liberecana Whirlwind en Latin-Ameriko, 417.

Bildo 1
Belén de Sárraga kun ŝia ĉilia sponsoro kaj eldonisto (1913)

Carlos Rivera, maldekstre, direktoro de La Razón, Federico R. Tonda, li verkos naŭ sociologiajn kaj religiajn kritikajn prelegojn faritajn en Santiago (Ĉilio) en januaro kaj februaron 1913, kaj poste liaj kritikoj.

Fonto: "Belén de Sárraga (1872-1950)", en Estel Negre. Ateneu Llibertari [citita la 15-an de januaro 2013]: havebla ĉe <http://www.estelnegre.org/documents/sarraga/sarraga03.jpg>